

Činoherní čtení

Ve Smečkách 26, Praha 1

leden 2016

Martin McDonagh: **OSIŘELÝ ZÁPAD**
Jaromír Dulava a Marek Taclík

200. repríza

PŘIPRAVUJEME

Jan Kačer **SVATBA POZDNÍHO LÉTA**

(Variace na písmeno G)

Hra o touze být u někoho blízkého. Trochu groteska i velmi vážná věc.

Režie: **Ladislav Smoček**

Dramaturgie: **Roman Císař, Vladimír Procházka**

Scéna: **Karel Glogr / Kostýmy: Ladislava Koukalová**

Hrají: **Zuzana Bydžovská, Jan Kačer, Nela Boudová, Pavel Kikinčuk, Jana Břežková, Zuzana Stavná, Václav Šanda.**

Premiéra v únoru 2016

„V té hře jsou zaznamenány autentické poznání a moudrost jednoho života. Zčásti autobiografický text mnoha poloh a velké výpovědní síly je napsán poetickým, dramaticky účinným jazykem. V Činoherním klubu se tak objevuje (navíc prostřednictvím původního člena a spoluzakladatele) autorství, které tu bylo silně zastoupeno v počátcích.“

(rc)

Navzdory zdravému rozumu, který se dá těžko předpokládat ve věku už dávno nezdravém, mě pokouší cosi znepokojivého a radí, abych ještě něco sepsal. K tomu je ovšem nutno sednout a trpělivě očekávat, že se na bílém papíře, který mimochodem ve mně budí čím dál větší úctu, objeví písmena dávající smysl. Hledání tohoto smyslu je zřejmě důvodem neodbytného pokušení udělat to. Je ovšem nekonečné množství překážek, bránících nutnosti pilně pracovat. Především lenost a jistota zbytečnosti té námahy. K čemu to?

Podzim neuvěřitelně nádherný, barvy padajícího listí prosvětlené pozdním sluncem jako zářivé skleněné vitráže prastarých katedrál. K čemu krása tak lehce pomíjející závanem větru přicházejícího s večerní rudou oblohou věštící neklidnou noc?! K čemu je ostatně mlhavé, neuchopitelné vědomí, ničím pevným měřitelné toužení po blaženosti, dobru, volnosti, svobodě i řádu, nazývané povrchně a povšečně krásou? Jaký díl života, neslyšně uplyvajícího spletného toku složeného z všednosti i zázraků, případně na pohled z okna, na oslinovou alej loučících se stromů? Jak komu? Podzim, navzdory neduhům dotírajícím nejen na mne, si důrazně vynucuje, abych ho popsals. Co je komu do toho, jak vypadá stařecký ústup kamsi za hranice běžného pochopení a letmých pozdravů: „Dobrý večer, starý pane!“ Ta naléhavá tužba zachytit vznešeně odcházející možnost, dar obdržený početím, mým tátou dávno zemřelým a maminkou věčně živou, mě vyhání z postele, sídla mých nočních vizí a neodolatelných výletů do světa, kde se nekulhá, kde vzdálenosti se měří kilometrem a ne nepatrnými schody na terásku.

Proč napsat hru? Nemám dramatickou zápletku. A přece vnímám a vidím svět denně jako sopku, která nespí a čeká a vybuchne, a to dnes a zítra a všera a hned teď. Hru musí hrát herci. Kteří? Ti, co byli se mnou a chodívali ulicemi i lesy společně se mnou? Jsou na dálku nedosažitelní. Hrají svoje dramata v Pánu. A ti mladí a zruční mají sny jiné, ke mně zcela lhostejné?! Co by tedy mohli vyčíst z písmenek ražených strojem strýce Oldíka v Tuzexu koupeném za devizové bony? Ani slova neznáme společná, natož pojmy – a to navíc, co by mělo v té mé budoucí hře být?!

Do divadel nechodím. Ne z přezíravosti, nebo z přehnaného kriticismu, ale nějak neslyším vábení. Hry s atraktivními názvy většinou v cizích jazycích a zápletkami plnými násilí a krutosti mě nějak neberou. Víím, že ne všechny ty hry jsou blbé, ale někdy je mi čas s tlustým románem v ruce cennější. A jaké formy má mít moje neexistující hra? Asi tak nejisté a nepředvídatelné jako noční snění. Ty sny jsou až na výjimky reálné až hrůza. Je neuvěřitelně obtížné je vyprávět. Ale přece jenom pomocí gest a smíchu a zalykání (možná i vzlykání) se tu a tam podaří zaujmout. Historky, které se zjevují, mají někdy tak překvapivé pointy, že působí jako vymyšlená dramata.

Vím dávno, že největším a jediným dramatikem světa je Pán, tu tam propůjčující tvůrčí talent nedostudovanému Shakespearovi, či Lope de Vegovi v dálkách. Všechny dialogy a divadelní situace blednou před jedinou skicou velkého mistra. Překvapení se u něho koná neustále a je nepochopitelné, neodvratné jako tragédie dalšího z vyvolených – Sofokla. Není forem a příběhů mimo ty Boží. Snad mohou existovat variace, jako odlesky zážitků z velkolepého představení zvaného život?

Hra jako vyprávění. Bez hlavních a vedlejších rolí. Bez expozic a rozuzlení, bez katarze. I když ta je asi největším přáním. Katarze. Jako poznání zázraku, ve kterém, byť dočasně, pobýváme. Konec prvního jednání.

Jan Kačer (9. listopadu 2015)

Ladislav Smoček

Pavlína, soudkyně / Nela Boudová

Jana, slavná herečka / Zuzana Bydžovská

Honza, důchodce / Jan Kačer

Jiří, přichozí / **Pavel Kikinčuk**

Martin, lékař / **Václav Šanda**

Agáta, herečka / **Zuzana Stavná**

Tereza, Martinova matka / **Jana Břežková**

HOST Činoherního klubu

Chorvatské národní divadlo ve Splitu

Franz Kafka PROMĚNA

(Preobrazba)

Dramatizace a režie: **Ivan Plazibat**

Scéna: **Ozren Bakotić**

Kostýmy: **Petra Dančević**

Hudba: **Gordan Tudor**

Hrají: **Nikša Arčanin, Nikola Ivošević,
Tajana Jovanović, Andrea Mladinić,
Nenad Srdelić, Vicko Bilandžić.**

10. prosince v 19.30

Kafkova povídka Proměna (poprvé vydána v roce 1915) patří k nejslavnějším literárním dílům 20. století. Obchodní cestující Řehoř Samsa po probuzení zjistí, že se proměnil v obří hmyz. Příčina jeho proměny zůstává záhadou a Kafka k ní nedává žádné vysvětlení. Řehoř Samsa se snaží se svým novým stavem vyrovnat a ulevit rodičům a sestře, kterým se jeho vzezření hnusí a vede je nakonec k závěru, že jejich jedinou záchranou je člena rodiny odstranit. Řehoř ale mezitím umírá a Samsovým se viditelně uleví.

Chorvatské národní divadlo ve Splitu má dlouhou tradici. Existuje od roku 1893, což z něj po divadle v hlavním městě Záhřebu činí druhé nejstarší divadlo v Chorvatsku. Do Činoherního klubu přijíždí na jeho pozvání – a Činoherní klub na jeho jevišti na jaře příštího roku představí svou inscenaci Krležovy *Lédy (Manželskonemanželské povídky)* v režii Ladislava Smočka.

Martin McDonagh OSIŘELÝ ZÁPAD

Překlad a režie: **Ondřej Sokol**

Scéna: **Adam Pitra** / Kostýmy: **Katarína Hollá**

Hrají: **Jaromír Dulava, Marek Taclík, Michal Pavlata**
nebo **Ondřej Sokol, Sandra Černodrinská.**

„Mně se zdá fascinující, že to připomíná starý Činoherák. A protože to už jsou lidi, kteří si nic nemohou pamatovat z původního Činoheráku, znamená to, že je to velmi ryzí, že to bezděčně zabublalo z nějaké hluboké studny, že se tam hraje, jak my byli zvyklí říkat *na volej*. Kdybych to chtěl porovnat s fotbalovou hrou – přijde míč, hráč zpracuje, pošle dál, kde už nacvičen stojí jeden, už přejímá, když ten druhý dovolí. Ale v pravém Činoheráku se hrálo vždycky z *voleje*, hned. A to je, co se mně, nemohu říct jenom, líbí, ale co se mi zdá velice podobné tomu prastarému Činoheráku, jak byl Jirka Hrzán, Petr Čepek, ještě Pucholt, Pepík Abrhám, Franta Husák..., že se hraje *napřímo*. Tím to také lidi přitahuje a mají dojem, že jsou součástí okamžiku, kdy se to děje, kdy se to tvoří. To není předvedené představení. Je to děj, který se teď stává, a divák je tomu přítomen.“

Luboš Hruza, Tobogán duben 2002

„Ti chytřejší autoři, filmoví nebo divadelní, tematizují násilí tak, že je zveličí do groteskních rozměrů a podob, anebo tak, že je banalizují: McDonagh činí obojí. Násilí, které McDonagh tematizuje, pochází z hospodských povídaček a stalo se jejich námětem. Jako u Syngea. (...) Z jednoho těsta jsou zcela viditelně oba bratři, tak jak je hrají **Jaromír Dulava** (Coleman) a **Marek Taclík** (Valene). Ačkoliv před započítím živě předváděných událostí prý impulsivně jednal ten první, a vychytrale druhý, to, co vidíme, svědčilo o opaku: ten pohotový a promyšleně agresivní a kousavý Coleman jako by svého spíše domácky založeného brácha v jednom kuse vytáčel. Ale to jsou nuance, a neměly by ani nás, jejich pozorovatele, zavádět k psychologizování, jakože tohle žádné psychologické herectví není a do McDonaghova (z hlediska jeho tvorby perspektivního) groteskního žánru se trefuje s laserovou přesností – jak předvádí ty dvě neřízené střely, které sotva zničily, nahodile a nesmyslně, nejbližší cíl, nyní ohrožují jedna druhou. Což je ještě dobrá varianta proti té horší, totiž že jejich ničivého potenciálu se využije ve prospěch nějaké bezpochyby posvátné a vznešené kauzy, jako je Vlast a národní zájmy. To už je sice domyšlení nad rámec smyšleného příběhu, někdy však není na škodu, když k tomu dramatik diváka přivede.“

Milan Lukeš: Irská zabijačka, Svět a divadlo 2002 / 3

Činoherní klub uvádí:

Přehlídka amatérských divadelních souborů v roce 2016 se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Pondělí 18. ledna v 19.30

V.A.D. Kladno **UPOKOJENKYNĚ**

Komedie z prostředí domova pro seniory.

Námět a scénář: **Kazimír Lupinec**

Dramaturgická spolupráce: **Vilém Říha, Milan Pánek**

Hudbu vybral a sestavil: **František Šlukovrbovec**

Zvuk: **Jiří Brzda** / Světla: **Vašek Kratina**

Hrají: **Růžena Röntgerová, Kazimír Lupinec, Milan Pánek, František Šlukovrbovec, Ema Spurná, Evženie Háčková, Vilém Říha, Dušan Pilát, Andrea Mineva, Káťa Bečková.**

„Mi řekni, proč je to na světě tak debilně zařízený – když je ti třicet, tak nevíš co dřív, musíš se starat vo děti, vo barák, vydělávat na hypotéku, a když jseš pak starej a máš čas, tak na knížky nevidíš, nic už dělat nemůžeš, jenom ležíš, koukáš do stropu a čekáš, jestli tě někdo poctí třicetiminutovou návštěvou...“

William Shakespeare / 66

Jsem unaven a za smrt prosím Boha –
jen nevidět už, jak je bita ctnost,
a vynášena nicka přeubohá,
a křivdou rozšlapána nevinnost,
a odívána zlatem nemohoucnost,
a v trhu prodávána dívčí čest,
a pokálena bezúhonná vroucnost,
a utloukáno to, co silně jest,
a umění jak panáčkuje vládě,
a doktor Blbec káže geniům,
a lumpové se posmívají pravdě,
a Dobro babě Zlu jak smejší dům –
tím světem unaven, tak rád bych zhas!
Leč tebe zůstativ mu napospas?

Z anglického originálu přebásnil E. A. Saudek

Facebook

Program

Poskytovatel čtyřletého
grantu na provoz:
Hlavní město Praha

Na rok 2016 poskytují
Hlavní město Praha Činohernímu
klubu grant ve výši 18.000.000 Kč

Inscenace ČK jsou realizovány rovněž
s podporou Městské části Praha 1

Partneři Činoherního klubu

CGSO

K+K
HOTELS

KRAUS
MĚLNICKÉ VINÁŘSTVÍ

scena.cz
1. KULTURNÍ PORTÁL

REVOLVER
REVUE

kdykde
WWW.KDYKDE.CZ MĚLNICKÝ PORTÁL PRO HRY A DĚLA

www.radiohortus.cz

Tonera

Instinkt

Činoherní čtení na leden 2016 vychází k předprodeji 1. prosince 2015.
Redakce Činoherního čtení: Roman Cisař, Petra Honsová, Radvan Pácl.
Foto: Pavel Kolský, Ivan Prokop, Pavel Nesvadba, archiv V.A.D. Kladno,
Petra Tyllová. Jazyková korektura: Andrea Fiřtková.
Grafická úprava: Joska Skalník a Kateřina Skalníková.

www.cinoherniklub.cz

■ U příležitosti **Noci divadel** byla v soboru 21. listopadu 2015 otevřena při Činoherním klubu **ČINOHERNÍ KAVÁRNA**.

Pravidelný provoz zahájí 1. prosince a otevřena bude do 22. prosince 2015, dále pak od 4. ledna 2016. Vždy od 17 do 01 hodin.

■ V prosinci hraje postavu Lízy v *Bratrech Karamazových* místo **Ivany Uhlířové Gabriela Pyšná**.

■ Ve filmu **Vojtěcha Kotka Padesátka**, který vznikl podle divadelní hry Petra Kolečka a přichází do kin na Štědrý den, hraje **Marek Taclík, Jaromír Dulava, Tomáš Jeřábek** i sám režisér. Jako architekt se na filmu podílel scénograf **Adam Pitra**.

■ V **Kavárně v sedmém nebi** ve Zborovské ulici se v říjnu uskutečnila výstava kreseb **Jana Janáka**, rekvizitáře Činoherního klubu a příležitostného ilustrátora dětských knížek.

